

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 22. 7. 2020 v Českých Budějovicích ve věci

1. **obviněného** [redacted], narozeného [redacted] ve [redacted], trvale bytem [redacted]
2. **obviněné** [redacted], roz. [redacted], narozené [redacted] ve [redacted], trvale bytem [redacted]
3. **obviněné právnické osoby GSI INVEST s.r.o.**, IČ 28260309, se sídlem Na hroudě 3317/22, Strašnice, 100 00 Praha 10

stíhaných pro přečin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 tr. zákoníku, o stížnosti státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Prachaticích proti usnesení Okresního soudu v Prachaticích ze dne 12. 8. 2019, č. j. 1 T 165/2018-819,

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu se stížnost státního zástupce zamítá.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením okresní soud zastavil trestní stíhání všech obviněných pro v záhlaví uvedený trestný čin. Těchto se měli dopustit dílem samostatně, dílem formou spolupachatelství tím, že (zjednodušeně řečeno) v období let 2005 – 2016 jako osoby provozující podnikatelskou činnost v hotelnictví a restaurací, v souvislosti s tímto podnikáním v rámci ubytovacích služeb používali televizní přijímače, přičemž byli povinni oznámit místně příslušné provozovně pošty den, kdy se stali držiteli televizních přijímačů, a to do 15 dnů od vzniku této skutečnosti a posléze byli povinni oznámit provozovateli televizního vysílání České televizi, IČ 000 27 383, že se stali poplatníky televizního poplatku, a to do 15 dnů od vzniku této skutečnosti a následně platit České televizi poplatek z každého používaného televizoru ve výše uvedeném období (v období od 1. 10. 2005 do 31. 12. 2006 ve výši 100 Kč měsíčně, v období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007 ve výši 120 Kč měsíčně a v období od 1. 1. 2008 do 30. 11. 2016 ve výši 135 Kč měsíčně), což řádně neučinili. Když takto [redacted] sám za uvedené období zkrátil poplatek o 179 820 Kč a společně s [redacted] zkrátili poplatek za uvedené období o 147 690 Kč a právnická osoba GSI INVEST s.r.o. za uvedené období zkrátila poplatek celkem o 86 940 Kč. Uvedeným jednáním se měli dopustit daňové trestné činnosti kvalifikované přečin zkrácení daně, poplatku a povinné platby podle § 240 odst. 1 tr. zákoníku.
2. Trestní stíhání okresní soud zastavil s odůvodněním, že popsané skutky nejsou trestným činem a není důvod k postoupení věci. Okresní soud jednak konstatoval, že po zevrubném prostudování obsahu svědeckých výpovědí, jakož i úředních záznamů o podaném vysvětlení, stejně tak obsahu listinných důkazů vztahujících se k zakoupení televizorů obviněnými však ve svém souhrnu nelze učinit závěr v rozsahu uvedeném v obžalobě ve vztahu k používání televizních přijímačů jednotlivými obviněnými osobami ve specifikovaném období, uvedeném počtu. Dále konstatoval, že ust. § 240 tr. zákoníku chrání zájem státu na správném vyměření daně, cla, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pojistného na úrazové pojištění, pojistného na zdravotní pojištění, poplatku nebo jiné podobné povinné platby a na příjmech z těchto povinných plateb, ze kterých je financována činnost státu, krajů a obcí a jiné činnosti vykonávané ve veřejném zájmu, zejména léčebná péče a sociální zabezpečení. Trestní zákoník tak nesankcionuje pouhé neodvedení uvedených povinných plateb, ale jejich zkrácení, neboť jde

v podstatě o zvláštní případ podvodu. V návaznosti na tyto právní věty je třeba konstatovat, že se musí jednat o platbu, která má veřejnoprávní charakter. O jinou podobnou platbu ve smyslu § 240 tr. zákoníku jde tehdy, jestliže tato platba je stanovena na základě určitého zákona, jako je tomu u daní, poplatku, cla, pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na zdravotní pojištění. Z hlediska výkladu termínu jiná podobná povinná platba byl podle odborné literatury v soudní praxi označován též poplatek, který je povinen platit držitel televizního nebo rozhlasového přijímače a proto nepřihlášení takového přijímače do evidence a neplacení televizního nebo rozhlasového poplatku ve stanovené paušální částce by mohlo být kvalifikováno jako zkrácení jiné podobné platby ve smyslu § 240 tr. zákoníku (z hlediska teorie trestního práva je to však sporné). Okresní soud pak odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci vedené pod sp. zn. 33 Cdo 3370/2010 a konstatoval, že v případě tzv. televizního poplatku vyplývá soukromoprávní charakter jednak z právního postavení České televize, zejména její nezávislosti a majetkové samostatnosti, jednak z charakteru právního vztahu mezi Českou televizí jako příjemcem poplatku a poplatníkem, jak ostatně vyplývá ze zák. č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, účinného do 12. 9. 2005, resp. zák. č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů účinného od 13. 9. 2005. V neposlední řadě lze na soukromoprávní charakter televizního poplatku usuzovat ze způsobu vymáhání dlužných poplatků. Postavení České televize je nezávislé na státu a jeho orgánech a nemá povahu subordinace ve vztahu k jiným orgánům veřejné moci. Bylo konstatováno, že Česká televize a poplatník jsou proto ve vzájemném rovnoprávném postavení, což bylo řečeno právě ve výše publikovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu a proto plnění úkolů České televize není výkonem veřejné moci.

3. Okresní soud konstatoval, že televizní poplatek je odlišný od veřejnoprávních plateb specifikovaných v ust. § 240 tr. zákoníku, jímž je poskytována ochrana v případě jejich zkrácení i atributy trestního práva. Protože televizní poplatek představuje platbu soukromoprávního charakteru a značně odlišnou od veřejnoprávních plateb jako jsou daň, clo, správní poplatky, soudní poplatky a místní poplatky, tak nelze zkrácení televizního poplatku kvalifikovat jako jinou podobnou povinnou platbu v intencích ust. § 240 tr. zákoníku. Je tomu tak zejména právě s ohledem na rovnoprávné postavení České televize a poplatníka poplatku a z něj vyplývající soukromoprávní charakter jejich závazkového vztahu, jakož i samotného nároku na zaplacení poplatku. Dlužné poplatky totiž nelze vymáhat jinak než u nezávislého soudu v rámci občanského soudního řízení jako jiné soukromoprávní nároky. Z těchto příčin proto okresní soud konstatoval, že jednání, které je obviněnému kladeno za vinu, není trestným činem.
4. Proti tomuto usnesení podal řádně a včas stížnost státní zástupce.
5. Státní zástupce konstatoval, že okresní soud opřel své rozhodnutí o přesvědčení, že televizní poplatek nemá veřejnoprávní charakter a tudíž jeho krácení není trestné podle ust. § 240 tr. zákoníku. I soudem citovaná odborná literatura staví na názoru, že tzv. jiná podobná povinná platba musí být stanovena na základě určitého zákona. Tuto podmínku televizní poplatek splňuje. Povinnost jeho odvodu a jeho výši jsou stanoveny zvláštním zákonem. K tomu, že jinou podobnou povinnou platbu ve smyslu § 240 odst. 1 tr. zákoníku může být televizní poplatek, se část odborné literatury výslovně přiklání. Argument, že dosud nebyla publikována žádná odpovídající rozhodnutí trestních soudů, není určující. Namítá, že rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci pod sp. zn. 33 Cdo 3370/2010 odůvodňuje soukromoprávní povahu televizního poplatku toliko způsobem výběru, potažmo způsobem vymáhání nezaplacených poplatků. Způsobem vzniku právního vztahu mezi poplatníkem a provozovatelem vysílání a společenským účelem poplatku se zabývá jen okrajově. Státní zástupce dále namítá, že charakter televizního poplatku je nejednoznačný, některé jeho aspekty svědčí pro soukromoprávní, jiné pro veřejnoprávní povahu. Soukromoprávnímu charakteru televizního poplatku nasvědčuje nepochybně právě a jen způsob vymáhání dlužných poplatků. Namítá, že právní subjektivita a z ní vyplývající majetková nezávislost České televize sama o sobě nemůže být argumentem pro soukromoprávní povahu televizních

poplatků. Právní vztah mezi poplatníkem a Českou televizí, jehož obsahem je povinnost poplatníka oznámit vlastnictví, držbu či používání televizního přijímače a platit televizní poplatky, vzniká přímo ze zákona bez ohledu na vůli účastníků tohoto právního vztahu. To je charakteristické pro vztahy veřejnoprávní povahy.

6. Vlastník, držitel či uživatel televizního přijímače se při splnění zákonných předpokladů stává účastníkem právního vztahu s Českou televizí, aniž by měl na výběr, zda vůbec a s jakým subjektem do vztahu vstoupí a jaký bude obsah takového právního vztahu. Nezáleží na rozsahu, v jakém poplatník skutečně využívá služby České televize, zákon nepřipouští ani možnost odchylného ujednání od výše poplatku. Poplatník nemůže přímo ovlivnit parametry poskytované služby. Pro případ, byť i důvodné nespokojenosti s poskytovanými službami, nemůže poplatník takto založen právní vztah jednostranně ukončit a zároveň si zachovat možnost vlastnit, držet či používat televizní přijímač k jiným účelům, např. ke sledování soukromé televizní stanice. Výše uvedené parametry právního vztahu poplatníka a České televize zcela zjevně nenasvědčují jeho soukromoprávní povaze. Televizní poplatek je shodně jako jiné veřejnoprávní poplatky platbou nedobrovolnou, povinnou, vynutitelnou (byť v občanskoprávním soudním řízení) nenávratnou a do určité míry neekvivalentní. Obdobně jako některé daně a poplatky je platbou opakovanou. O příbuznosti mezi televizními poplatky na straně jedné a daněmi či poplatky na straně druhé svědčí i analogická konstrukce zákonných ustanovení upravujících jejich předmět, základ, sazby, přírážky či penále, podmínky osvobození od plateb apod. V této souvislosti dle názoru státního zástupce je nutné vyslovit zásadní nesouhlas s tou částí odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 3370/2010, v níž se uvádí, že právní normy upravující televizní poplatky mají soukromoprávní charakter. Lze shrnout, že jediným relevantním argumentem pro tvrzení o soukromoprávní povaze televizních poplatků je způsob jejich vymáhání. Důvodem pro zvolený způsob vymáhání televizních poplatků není tak ani jejich soukromoprávní povaha jako spíše požadavky na nezávislost České televize, které pramení z jejího poslání. Televizní poplatek svoji společenskou funkci i právním zakotvením odpovídá daním a jiným veřejnoprávním poplatkům, je platbou povinnou, jinou než daň, ale přesto dani podobnou. Z výše uvedených důvodů je třeba televizní (i rozhlasové) poplatky počítat mezi tzv. jiné podobné povinné platby ve smyslu § 240 odst. 1 tr. zákoníku.
7. Z výše uvedených důvodů proto státní zástupce navrhl, aby Krajský soud v Českých Budějovicích podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu zrušil napadené usnesení a uložil soudu 1. stupně, aby o věci znovu jednal a rozhodl.
8. Ke stížnosti státního zástupce přezkoumal krajský soud podle § 147 odst. 1 tr. řádu správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, i řízení předcházející napadenému usnesení a dospěl k závěru, že stížnost důvodná není.
9. Klíčovou otázkou pro posouzení této věci je, zda televizní i rozhlasový poplatek je možné podřadit pod ust. § 240 tr. zákoníku jako jiná podobná platba. Okresní soud se velmi pečlivě touto otázkou zabýval a vyložil, že televizní poplatek má soukromoprávní povahu, nelze jej proto přiznat veřejnoprávní charakter. V této souvislosti vycházel z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2020 sp. zn. 33 Cdo 3370/2010, který se vyjadřoval k § 7 a § 8 již zrušeného zákona č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Vzhledem k velké obsahové podobnosti těchto ustanovení s § 9 a § 10 současného zákona o rozhlasových a televizních poplatcích mají úvahy Nejvyššího soudu význam i pro výklad tohoto zákona.
10. Ve zmíněném rozhodnutí Nejvyšší soud shledal, že vztahy týkající se dlužných televizních poplatků a přírážek k nim mají charakter soukromoprávní, byť jsou obsaženy v zákoně, v němž se prolínají i prvky veřejnoprávní. Doslova uvedl: „soukromoprávní vztahy se vyznačují tím, že jejich subjekty mají rovné postavení (platí tu princip ekvivalence); ve vzájemném právní vztahu žádný z nich nemá

nadřazené postavení a není oprávněn rozhodovat o právech a povinnostech druhého účastníka ani plnění povinností autoritativně vynucovat. Subjekty soukromoprávních vztahů se o vzniku či založení vzájemných subjektivních práv a povinností musí zásadně dohodnout, pokud tyto právní povinnosti nevznikají přímo ze zákona. Ve všech případech neshody o vzájemných právech a povinnostech je účastník oprávněn domáhat se autoritativního vynucení svých práv prostřednictvím oprávněného orgánu státu a není nadán oprávněním mocensky (autoritativně) tato práva vynucovat sám. Pro veřejnoprávní vztahy je naopak charakteristické, že nejméně jeden subjekt právního vztahu – ať již stát, obec, popř. jiný veřejný orgán – vystupuje vůči druhému subjektu, tj. soukromoprávní osobě ať fyzické či právnické v pozici nositele autoritativně vykonávané svrchované výsostné veřejné moci. V právu veřejném je jeden subjekt práva podřízen druhému, který v právním vztahu vystupuje jako silnější (platí tu princip subordinace); základní metodou právní regulace je zde rozhodnutí orgánu veřejné moci. Pro rozlišení soukromoprávních vztahů od veřejnoprávních je rozhodující především posouzení vzájemného postavení jejich subjektů, jak vyplývá z příslušných ustanovení právní normy, která na tyto vztahy dopadá. Z ust. § 7 a § 8 zák. č. 252/1994 Sb. (nyní ust. § 9 a § 10 současného zákona o rozhlasových a televizních poplatcích) vyplývá, že ve vztahu, který se týká úhrady dlužných poplatků a přírážek, jsou provozovatel ze zákona a poplatník ve vzájemně rovnoprávním postavení. Žádný z nich nemůže založit jednostranně povinnost druhého a nemůže vymáhat splnění povinností vyplývajících z hmotného práva, aniž by se obrátil na orgán veřejné moci k tomu zákonem povoláním. Spory o to, zda došlo k porušení povinnosti poplatníka je povolán řešit pouze soud.“

11. V této souvislosti stížnostní soud upozorňuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 5. 2020, č. j. IV.ÚS 1039/20, který posuzoval závěry vyslovené Nejvyšším soudem v rozhodnutí sp. zn. 33 Cdo 3370/2010 a konstatoval, že do takového závěru Nejvyššího soudu nemá Ústavní soud nejmenší důvod zasahovat, neboť obecná justice (prostřednictvím Nejvyššího soudu) již nalezla odpověď na otázku povahy televizních a rozhlasových poplatků. Výklad podaný Nejvyšším soudem racionálním způsobem interpretuje zákonnou úpravu. Je zřejmé a evidentní, že i Ústavní soud shledává závěry Nejvyššího soudu vyslovené v rozhodnutí sp. zn. 33 Cdo 3370/2010 o soukromoprávním charakteru televizních poplatků jako naprosto správnými. Okresní soud tak zcela správně konstatoval, že televizní poplatek je odlišný od veřejnoprávních plateb specifikovaných v § 240 tr. zákoníku, jímž je poskytována ochrana v případě jejich zkrácení i atributy trestního práva. Protože televizní poplatek představuje platbu soukromoprávního charakteru a značně odlišnou od veřejnoprávních plateb jako jsou daň, clo, správní poplatky, soudní poplatky a místní poplatky, tak nelze zkrácení televizního poplatku kvalifikovat jako jinou podobnou povinnou platbu v intencích ust. § 240 tr. zákoníku. Jeho závěr, že jednání, které je obviněným kladeno za vinu, proto není trestným činem, je i dle názoru stížnostního soudu zcela na místě.

12. Ze všech těchto důvodů proto stížnostní soud odvolání státního zástupce jako nedůvodné zamítl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, do 2 měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud v Brně (§ 265c tr. řádu, § 265e odst. 1 tr. řádu).

Dovolání mohou podat

a) nejvyšší státní zástupce na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoliv výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i neprospěch obviněného,

b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d

odst. 1 tr. řádu).

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 tr. řádu).

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 59 odst. 3 tr. řádu) podání uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až 1) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 1, 2 tr. řádu).

Dovolání podané v elektronické podobě musí být opatřeno uznávaným elektronickým podpisem (§ 6 odst. 1 zák. č. 297/2016 Sb.). Bez této náležitosti nejsou s elektronickým podáním spojeny žádné účinky řádného podání.

České Budějovice dne 22. 7. 2020

JUDr. Jiří Trnka, v. r.
předseda senátu

zpracoval:
JUDr. Tomáš Uldrich, v. r.